Kylät kohtaavat- retki Varsinais-Suomeen

lauantai 12.9.2026

Kylätalot käyttöön- hankkeen viimeisellä hankeretkellä matkattiin mukavasti bussilla kohti Varsinais-Suomen kyliä. Päivä tarjosi uusia ideoita, inspiroivia kohtaamisia ja kokemusten vaihtoa kylätoimijoiden kesken!

Yleisesti

Retki järjestettiin osana Satakunnan kylien yhteisöllisten tilojen käytön tehostaminen -hanketta (Kylätalot käyttöön). Päivän aikana tutustuttiin linja-autolla kolmeen Varsinais-Suomessa sijaitsevaan kylätaloon sekä kylien aktiiveihin ja yhdistysten toimintaan.

Retkelle osallistui 13 henkilöä seitsemästä eri kylästä hankekoordinaattorien lisäksi.

Retken tavoitteena oli tarjota Satakunnan kylätoimijoille, kyläaktiiveille ja kehittäjille mahdollisuus tutustua innostaviin esimerkkeihin kylätalojen kehittämisestä, yhteistyömalleista ja toiminnan organisoinnista. Päivän aikana etsittiin erityisesti ideoita tilojen monipuoliseen käyttöön, tapahtumien järjestämiseen sekä kylätoiminnan elävöittämiseen. Lisäksi tutustuttiin hanketoiminnan monipuolisuuteen sekä kuultiin kokemuksia hankkeiden hakemisesta ja toteuttamisesta.

Euroopan unionin osarahoittama

Hankesuunnitelman mukaisesti retken tavoitteena oli myös edistää tiedonvaihtoa ja verkostoitumista hankkeessa mukana olevien kylätoimijoiden kesken, tarjota inspiraatiota kylätalojen käyttöasteen nostamiseen sekä jakaa hyviä käytäntöjä ja kokemuksia eri alueiden yhdistysten välillä.

Kohteet

Retkeä suunniteltiin yhteistyöpalaverissa Varsinais-Suomen Kylät ry:n toiminnanjohtaja Tauno Linkorannan kanssa sekä sähköpostitse käydyn yhteydenpidon pohjalta. Retkelle valikoituivat kolme kylää ja niiden yhteisölliset tilat:

- Santtio (kylätalo, kesäteatteri ja kyläyhteisön toiminta)
- Tarvainen (kylätalo, matkailutoiminta ja yhdistystoiminnan malli)
- Jäkärlä (Maarian kylätalo ja yhteisöllinen toiminta)
  Kohteet valittiin niiden aktiivisen kylätoiminnan, toimivien tilaratkaisujen sekä monipuolisen ja innostavan toiminnan perusteella.

Bussimatka sujui mukavasti, ja Santtion Mainingilla pääsimme tutustumaan myös hyvin varusteltuun suurkeittiöön. Monipuoliset keittiötilat tarjoavat hyvät puitteet yhteisille ruokailuille, tapahtumille ja juhlatilaisuuksille!

Euroopan unionin osarahoittama

Santtio, Pyhäranta

Santtio, kylätalo Maininki ja kesäteatterialue

Santtio on noin parinsadan asukkaan kylä Pyhärannassa Varsinais-Suomessa. Kylä tunnetaan muun muassa puurakentamisesta, merenläheisyydestä sekä uudesta tunnuspiirteestä, perinneruusuista. Santtio on valittu vuoden kyläksi vuonna 1997. Kylän keskuksena toimii kylätalo Maininki.

Ennen Santtioseuraa kylällä on toiminut vuonna 1923 rekisteröity Santtion VPK sekä Santtion kalastuskunta. Santtioseura ry perustettiin vuonna 1993. Virallista kotiseutuyhdistystä tarvittiin tonttikauppaa varten ja kyläläisten monitoimitalon rakentamisen toteuttamiseksi. 1996 käynnistyivät talkoot kylätalon rakentamiseksi. Santtio valittiin vuoden kyläksi 1997 – erityisesti Maininki-projektin ansiosta. Lokakuussa 2002 puurakentamisen mallikylän tunnuskuva, Puu-Santtion toimintakeskus vihittiin käyttöön. Talon viralliseksi nimeksi tuli Maininki.

Mainingin lisäksi Santtioseura omistaa Ilmin talon, vanhan asuinrakennuksen aivan meren rannassa sekä sen pihapiirissä olevan kesäteatterialueen rakennelmineen.

Vierailumme aloitettiin Ilmin talolta ja kesäteatterialueelta. Ilmin taloon on vuonna 2025 asennettu 3 ilmalämpöpumppua, ilmanvaihtokone, televisio ja nettimodeemi. Uudistusten ansiosta taloa voidaan käyttää aiempaa enemmän ympäri vuoden. Siellä kokoontuukin muun muassa paikallisen partiolippukunnan sudenpentulauma. Kesäisin talo toimii kesäteatterin tukikohtana ja varastona. Tila soveltuu hyvin myös esimerkiksi yhdistysten hallituksen kokouksiin ja pieniin tapahtumiin.

Kesäteatterissa on katettu katsomo sekä kioski- ja wc-tilat. Katsomoon mahtuu paljon katsojia. Santtioseura vuokraa kesäteatterialuetta raumalaiselle Teatteriyhdistys Fake ry:lle, joka hoitaa esitykset ja niiden lipunmyynnit. Santtioseura taas järjestää esitysten kahvion.

Ilmin talolta ja kesäteatterialueelta siirryimme kylätalo Mainingille, jossa meitä odotti aamukahvit ja suolainen piirakka. Samalla kuultiin Santtioseuran historiasta, Mainingin rakentamisesta ja muista kylän hankkeista sekä nykyisestä toiminnasta.

Santtion vierailu tarjosi esimerkkejä yhteisöllisten tilojen monipuolisesta käytöstä, kiinteistöjen kunnostamisesta ja ympärivuotisen käytön lisäämisestä. Erityisesti Maininki herätti ihailua ja uusien ideoiden syntymistä. Kesäteatterin toimintamalli puolestaan osoitti, miten yhdistys voi mahdollistaa kulttuuritoimintaa tekemällä yhteistyötä ulkopuolisen toimijan kanssa ja osallistumalla itse tapahtumien oheispalveluihin. Santtioseuran pitkäjänteinen työ kylän yhteisten tilojen ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi tarjosi retkeläisille ajatuksia myös oman kylätoiminnan kehittämiseen. Taisi Santtiokin saada pari hienoa ideaa retkeläisiltä.

Euroopan unionin osarahoittama

Retkikunta Satakunnasta tutustumassa Varsinais-Suomen kyliin! Yhteiskuva Santtion kylätalo Mainingin edustalla ikuisti retkipäivän tunnelmia. Myös Mainingin sisätilojen upeat yksityiskohdat jäivät mieleen, Mainingissa näkyvät sekä rakennuksen persoonallinen ilme että kyläläisten tekemä työ.

Euroopan unionin osarahoittama

Ilmin talo sijaitsee Santtion kesäteatterialueen yhteydessä. Myös sisätiloista löytyvä sydäniskuri on tärkeä osa kylän turvallisuutta ja varautumista. Sydäniskuri on valmiina auttamaan sydänpysähdystilanteessa.

Tarvainen, Mynämäki

Tarvaisten Kylätalot ja lähikohteet

Saavuimme linja-autolla Tarvaisten Kylätalolle, jossa meitä olivat vastassa Tarvaisten Seudun Kylät ry aktiivit. Vierailun aluksi kuulimme kattavan esittelyn kylästä, matkailutoiminnasta, yhdistyksen toiminnasta sekä kylätalon mittavista kunnostus- ja remontointitöistä. Esittelyn jälkeen keskustelimme aiheista ja esitimme kysymyksiä. Vierailun lomassa nautimme myös maittavan keittolounaan.

Lounaan jälkeen jakaannuimme pienempiin ryhmiin ja lähdimme tutustumaan tarkemmin kylätalon alueeseen ja sen monipuolisiin toimintoihin. Kierroksella tutustuimme muun muassa lyhytaikaiseen majoitukseen tarkoitettuihin Airbnb-kohteisiin, suunnitteilla olevaan rantasaunaan, grillikatokseen, matkaparkkiin, kylätalon tiloihin, rakenteilla olevan toisen kylätalon mittavaan remonttiin sekä rakennusten pihapiiriin. Laajan esittelyn ja vilkkaan keskustelun aikana saimme hyvän käsityksen siitä, miten entistä koulukiinteistöä on lähdetty kehittämään monipuoliseksi kohtaamispaikaksi ja matkailukohteeksi. Vierailun päätteeksi jatkoimme matkaa kohti seuraavaa kohdetta.

Tarvaisten Kylätalo sijaitsee Mynämäen kunnan alueella, useamman kylän ympäröimänä. Se toimii yhteisenä kohtaamispaikkana, jonka historia sai uuden käänteen kyläkoulun sulkeuduttua ja tilojen jäätyä tyhjilleen. Koulu aloitti toimintansa 1900-luvun alkupuolella, ja pihapiirin puukoulu on peräisin samalta ajalta. Myös myöhemmin rakennetut piharakennukset ja kivikoulu ovat aikanaan olleet aktiivisessa käytössä koululaisten ja kivikoulun vintissä toimineen päiväkodin ansiosta.

Kyläläiset eivät halunneet seudun ainoan yhteiskäyttöön soveltuvan kiinteistön jäävän pois käytöstä. Kyläyhdistys ryhtyi selvittämään vaihtoehtoja yhteistyössä kunnan kanssa, ja entisen koulun tontti rakennuksineen siirtyi kyläyhdistyksen omistukseen 1.7.2024. Kylätalon energiaremonttiin ja kunnostamiseen haettiin ja saatiin EU-rahoitusta Leader Ravakan kautta. Kaksivuotisen kunnostushankkeen aikana uudistetaan lämmitysjärjestelmää, asennetaan aurinkopaneelit, tehdään kunnostustöitä ja hankintoja sekä valmistaudutaan puukoulun mittavaan remonttiin.

Tarvaisten Kylätalon toiminta on monipuolista. Alueella tarjotaan muun muassa lyhytaikaista majoitusta, telttapaikkoja ja koulumajoitusta sekä matkaparkkipalveluja. Lisäksi tiloja vuokrataan erilaisiin tilaisuuksiin, ja alueelta löytyy esimerkiksi koulumuseo. Kylätalolla on myös muita yhteisöllisiä ja matkailua tukevia palveluja, kuten kalustevuokrausta, matonpesupaikka ja esimerkillinen kierrätyspiste.

Vierailu tarjosi konkreettisen esimerkin siitä, miten entinen koulukiinteistö voidaan ottaa uudelleen käyttöön kyläläisten yhteisenä tilana ja samalla kehittää matkailua sekä uusia palveluja. Tarvaisten Kylätalon toiminnassa korostuivat aktiivinen yhdistystoiminta, talkootyö, pitkäjänteinen kiinteistön kehittäminen ja eri käyttötarkoitusten yhdistäminen. Myös

vierailijoiden kannustaminen osallistumaan kunnostus- ja muihin talkoisiin kuvasti yhteisöllisyyden merkitystä toiminnan jatkuvuudelle.

Tarvaisissa tutustuimme entiseen koulukiinteistöön ja kiertelimme yhdistyksen monipuolisissa tiloissa. Kierroksen lomassa pääsimme myös maistelemaan sesongin omenia suoraan yhdistyksen omista omenapuista. Mukava ja herkullinen lisä vierailuun!

Euroopan unionin osarahoittama

Jäkärlä, Turku (Maarian kylätalo)

Jäkärlä, Turku – Maarian Kylätalo

Santtiosta jatkoimme matkaa kohti Turkua ja Jäkärlää, jossa meidät otettiin vastaan erittäin lämpimästi. Vastassa oli monikymmenpäinen joukko aktiivisia toimijoita, jotka esittelivät meille Maarian Kylätalon toimintaa ja alueen yhteisöllistä kehittämistä. Kohde poikkesi aiemmista vierailupaikoista siinä, että kylätalon toiminnassa on mukana myös palkattuja työntekijöitä vapaaehtoisten rinnalla.

Vierailun aikana kuulimme Pohjois-Turun aluetyöstä, kylätalon vilkkaasta arjesta, perinteistä sekä toimintaan liittyvistä haasteista ja tulevaisuuden uhkakuvista. Erityisen vaikuttavaa oli toiminnan monipuolisuus: kylätalolla järjestetään runsaasti erilaista toimintaa, ja viikko-ohjelma tarjoaa tekemistä ja kohtaamisia eri ikäisille asukkaille.

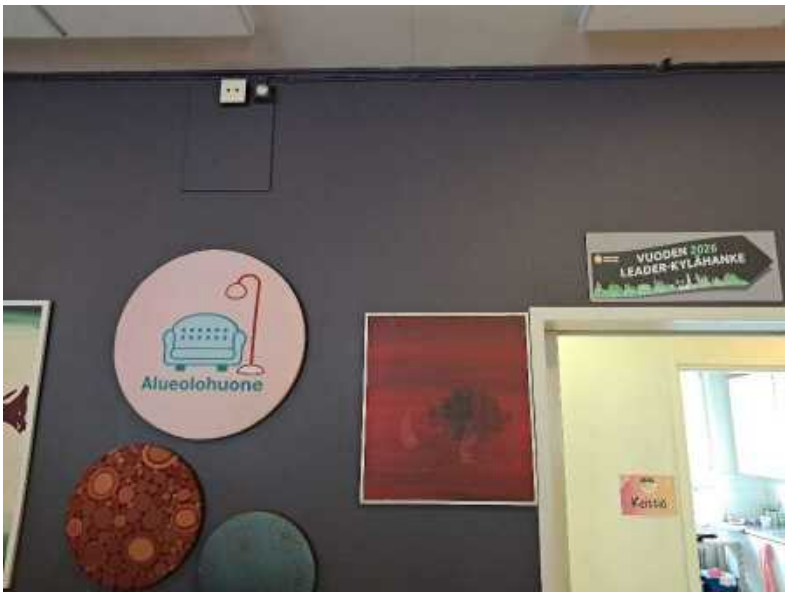
Maarian Kylätalo on Fingerroosin säätiön koordinoima matalan kynnyksen kohtaamispaikka ja alueolohuone. Se tarjoaa asukkaille mahdollisuuden tavata toisiaan, osallistua harrasteryhmiin ja kerhoihin sekä viettää aikaa yhteisöllisessä ympäristössä. Toimintaa suunnitellaan ja toteutetaan yhdessä alueen asukkaiden ja muiden toimijoiden kanssa. Kylätalo myös tiedottaa alueen ajankohtaisista asioista ja palveluista sekä tarjoaa tarvittaessa asiointitukea, palveluneuvontaa ja -ohjausta. Tilassa on mahdollista käyttää tietokonetta ja tulostaa asiakirjoja.

Toiminnan keskeinen voimavara on aktiivinen ja lämminhenkinen vapaaehtoisten joukko, jonka rinnalla työntekijät koordinoivat ja tukevat toimintaa. Vierailulla korostui, kuinka tärkeää on tarjota ihmisille helppo mahdollisuus osallistua, löytää mielekästä tekemistä ja tutustua muihin alueen asukkaisiin. Toiminnan monipuolisuus näkyi myös siinä, että kylätalo palvelee erilaisia ikäryhmiä ja elämäntilanteita. Kylätalolle olivat kaikki tervetulleita.

Maarian Kylätalon toimintaa koordinoiva Fingerroosin säätiö edistää eri-ikäisten ihmisten hyvinvointia, tukee nuoria ja perheitä sekä tarjoaa yksilö- ja pienryhmätoimintaa. Työssä painottuu sukupolvien välinen yhteistyö ja ajatus siitä, että eri-ikäiset ihmiset voivat oppia toisiltaan ja edistää yhdessä hyvinvointia. Säätiö on myös kehittänyt Löytävän vanhustyön mallia, jota juurrutetaan Turun lisäksi Vakka-Suomeen ja pyritään levittämään laajemmalle alueelle. Säätiön hyvinvointia edistävää toimintaa toteutetaan muun muassa toimintakeskus Panskiksessa ja Maarian Kylätalolla.

Maarian Kylätalon vierailu tarjosi uudenlaisen näkökulman yhteisöllisen tilan toimintaan. Se havainnollisti, miten vapaaehtoistoimintaa voidaan täydentää palkatulla henkilöstöllä ja miten yhteisötila voi toimia laajana alueellisena kohtaamispaikkana, jossa yhdistyvät harrastukset, neuvonta, osallisuus ja hyvinvoinnin edistäminen. Vierailu herätti ajatuksia myös toiminnan jatkuvuudesta, resurssien turvaamisesta ja siitä, miten eri-ikäiset asukkaat saadaan mukaan yhteiseen toimintaan. Maarian Kylätalon esimerkki osoitti, että yhteisöllisten tilojen kehittäminen voi tarkoittaa perinteisen kylätalotoiminnan lisäksi myös laajempaa, ammatillisesti koordinoitua aluetyötä.

Euroopan unionin osarahoittama

Maarian Kylätalolta löytyy monenlaista yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia tukevaa toimintaa! Vuoden 2026 Leader-kylähanketunnustus ja Syrjinnästä vapaa alue -merkintä kertovat toiminnan tavoitteista. Kävijöiden käyttöön on lainattavissa sauvakävelykeppejä, ja erillisestä lainauskaapista löytyy pelejä ja palapelejä valmiina yhteisiin hetkiin. Pienet, käytännönläheiset ratkaisut madaltavat osallistumisen kynnystä ja tekevät kylätalosta helposti lähestyttävän kohtaamispaikan.

Euroopan unionin
osarahoittama

Maarian Kylätalolla riitti väkeä ja lämmin vastaanotto. Tupa oli niin täynnä aktiivisia toimijoita, etteivät kaikki mahtuneet edes yhteiskuvaan! Tämä kertoo osaltaan kylätalon vilkkaasta toiminnasta ja vahvasta yhteisöllisyydestä.

Euroopan unionin
osarahoittama

Lopuksi

Retki Varsinais-Suomeen onnistui hyvin ja vastasi sille asetettuja tavoitteita. Päivän aikana osallistujat tutustuivat kolmeen aktiiviseen kyläyhteisöön, niiden yhteisöllisiin tiloihin sekä erilaisiin tapoihin toteuttaa ja kehittää kylätoimintaa. Vierailut tarjosivat monipuolisen katsauksen kylien kehittämishankkeisiin, toimintamalleihin ja yhteistyön muotoihin.

Vierailukohteissa korostuivat talkootyön merkitys, pitkäjänteinen kehittämistyö, yhteisöllisyys ja eri toimijoiden välinen yhteistyö. Keskustelua herättivät erityisesti kylätalojen monipuoliset käyttömahdollisuudet, tilojen kehittäminen erilaisiin tarpeisiin sekä hankerahoituksen hyödyntäminen toiminnan ja kiinteistöjen kehittämisessä. Kohteissa nähtiin myös erilaisia tapoja organisoida toimintaa: vapaaehtoistyöhön perustuvaa yhdistystoimintaa, matkailupalveluiden kehittämistä sekä palkatun henkilöstön ja vapaaehtoisten yhteistyötä. Käytännön esimerkit tarjosivat osallistujille uusia näkökulmia siihen, miten yhteisöllisten tilojen käyttöä voidaan lisätä ja toimintaa kehittää eri lähtökohdista.

Retki edisti hankkeen tavoitteiden toteutumista jakamalla käytännön kokemuksia kylätalojen käytön kehittämisestä, vahvistamalla osallistujien osaamista ja lisäämällä ymmärrystä erilaisista toimintamalleista. Lisäksi retki tarjosi mahdollisuuden verkostoitumiseen, kokemusten vaihtoon ja vertaistukeen sekä vahvisti kylätoimijoiden välistä vuoropuhelua ja loi edellytyksiä uusille yhteistyöyhteyksille.

Kokonaisuudessaan retki oli onnistunut, innostava ja käytännönläheinen oppimiskokemus. Se tarjosi arvokkaita esimerkkejä ja kehittämisideoita, joita voidaan hyödyntää kylätoiminnan ja yhteisöllisten tilojen kehittämisessä Satakunnassa. Retkellä saadut opit tukevat hankkeen tavoitetta edistää kylätalojen monipuolista käyttöä, vahvistaa kylätoimijoiden osaamista ja lisätä kylien välistä yhteistyötä.

Euroopan unionin
osarahoittama

Tarvaisten Kylätalon matkaparkki, koulumuseo ja yhteiskäyttöön tarkoitetut tavarat palvelevat monenlaisia kävijöitä ja tarpeita. Vanhalle koulukiinteistölle on löydetty monipuolista käyttöä matkailusta kulttuuriperintöön ja yhteisten välineiden lainaamiseen!

Tarvaisten Kylätalolla kehittäminen jatkuu! TO DO -lista auttaa jakamaan tehtäviä pienempiin osiin, kutsumaan talkoolaisia mukaan omien mahdollisuuksiensa mukaan ja sitouttamaan heitä yhteiseen tekemiseen. Myös kylätalon oma robotti-imuri helpottaa arkea ja säästää aktiivien aikaa muihin tehtäviin!

Euroopan unionin osarahoittama